

บันทึกการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๔๒๙

วันศุกร์ ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๓. นายวรชิต สิงหเสนี	โฆษกกรรมการ
๔. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๕. นางกิระณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๖. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๗. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๘. นายธีรชัย ณ นคร	กรรมการ
๙. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๐. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๑. นายภุมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๒. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๓. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๔. นายอัชพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๕. พลเอก อัญญาพร เจริญพานิช	กรรมการ

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	(ลาการประชุม)
๒. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	(ลาการประชุม)
๓. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	(ลาการประชุม)
๔. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	(ลาการประชุม)
๕. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถ ดวงวิชัย
๒. นางสาววิลาวรรณ รำรื่น

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา
 ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
 สำนักกรรมการ ๓

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
 นายอธิคม อินทุภูติ

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์
๒. นายณัฐ มโนกุลอนันต์

ผู้ช่วยดำเนินงานของกรรมการ
 นายอรรถสิทธิ์ กันมล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง
๒. นางสาวคณินิจ แซ่เฮง
๓. นางรัชณี รุจิขจรเดช
๔. นางสาวอนิษา เกษมสันต์ ณ อยุธยา

ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาหลักกฎหมายปกครอง
 นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
 นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
 นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

ผู้ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเชิญมาร่วมประชุม
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๑. นางสาวสง่า ทาทอง
๒. นายพินิจ จันทร์ฉาย
๓. นายชวลิต วงศ์ใหญ่
๔. นายพิชญ์ พิพัฒน์สันติกุล
๕. นางสาวพิมพ์สุทธิษา โชติชินเกษม
๖. นายเมธา ไชยสุขัง

ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้ง
 และการออกเสียงประชามติ
 ผู้อำนวยการฝ่ายคดี ๑
 นิติกร
 นิติกร
 พนักงานการเลือกตั้ง
 พนักงานการเลือกตั้ง

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม ได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๐๑ วันจันทร์ ที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๐ ถึงครั้งที่ ๔๒๘ วันพฤหัสบดี ที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุม และรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... ต่อจากการประชุมครั้งที่ผ่านมา โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่ร่างมาตรา ๗๐ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๗๐

“มาตรา ๗๐ เมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเครื่องหมายกากบาทลงในบัตรเลือกตั้งแล้ว ให้พับบัตรเลือกตั้งเพื่อมิให้ผู้อื่นทราบว่าจะลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครผู้ใด หรือไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งแล้วให้นำบัตรเลือกตั้งนั้นใส่ลงในหีบบัตรเลือกตั้งด้วยตนเองต่อหน้ากรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

ให้นำความในมาตรา ๖๙ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับกับกรณีการนำบัตรเลือกตั้งใส่ลงในหีบบัตรเลือกตั้งแทนคนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุ โดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

นายศุภชัย ยาวะประภาช กรรมการ สอบถามว่า ความในวรรคหนึ่งครอบคลุมกรณีการลงคะแนนเลือกผู้สมัครผู้ใด การไม่ลงคะแนนเลือกผู้สมัครผู้ใด และการไม่ประสงค์ลงคะแนนเลือกผู้สมัครผู้ใดหรือไม่อย่างไร

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้ควรแก้ไขเพิ่มเติมความว่า “ไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้ง” เป็น “ไม่ประสงค์จะเลือกผู้สมัครคนใด” เพื่อให้สอดคล้องกับความในร่างมาตรา ๖๘

นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้ “เมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเครื่องหมายกากบาทลงในบัตรเลือกตั้งแล้ว ให้พับบัตรเลือกตั้งเพื่อมิให้ผู้อื่นทราบว่าจะลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครผู้ใด หรือไม่ประสงค์จะ ลงคะแนนเลือกผู้สมัครคนใด แล้วให้นำบัตรเลือกตั้งนั้นใส่ลงในหีบบัตรเลือกตั้งด้วยตนเองต่อหน้ากรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง”

นายภัทรหะ คำพิทักษ์ กรรมการ กล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้กำหนดเฉพาะเรื่องการลงคะแนนในบัตรเลือกตั้งเท่านั้น ซึ่งไม่ครอบคลุมถึงการลงคะแนนโดยวิธีอื่น จึงอาจไม่สอดคล้องกับความในร่างมาตรา ๖๑ วรรคสองที่กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งโดยวิธีอื่นได้ หากวิธีนั้นสามารถป้องกันการทุจริตในการเลือกตั้งได้ไม่น้อยกว่าและสะดวกกว่าการลงคะแนนด้วยบัตรเลือกตั้งและมีค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่า และวิธีการนั้นเป็นการลงคะแนนโดยตรงและลับ

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องลงคะแนนด้วยการทำเครื่องหมายกากบาทลงในบัตรเลือกตั้งเป็นหลัก ส่วนหลักเกณฑ์และวิธีการในการลงคะแนนเลือกตั้งโดยวิธีอื่น ๆ เช่น การลงคะแนนเลือกตั้งด้วยเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ จะเป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดตามความในร่างมาตรา ๖๑ วรรคสาม

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการลงคะแนนเลือกตั้งในบัตรเลือกตั้งเท่านั้น ส่วนหลักเกณฑ์และวิธีการในการลงคะแนนเลือกตั้งโดยวิธีอื่น ๆ เป็นเรื่องที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะเป็นผู้กำหนดตามความในร่างมาตรา ๖๑ วรรคสาม

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... กล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญอาจแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสามของร่างมาตรา ๖๑ ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งจะเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการลงคะแนนเลือกตั้งด้วยการลงคะแนนในบัตรเลือกตั้งและการลงคะแนนโดยวิธีอื่น

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม สอบถามว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะมีการลงคะแนนเลือกตั้งรูปแบบใด

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่าการลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรภายในราชอาณาจักรตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะต้องลงคะแนนด้วยการทำเครื่องหมายกากบาทลงในบัตรเลือกตั้ง ส่วนการลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรส่วนใหญ่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องลงคะแนนในบัตรเลือกตั้งแล้วส่งบัตรเลือกตั้งมาทางไปรษณีย์ ส่วนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเมืองโอซาก้า ประเทศญี่ปุ่น ประเทศนอร์เวย์ และประเทศจอร์แดนสามารถลงคะแนนเลือกตั้งผ่านระบบ I-Vote ของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม สอบถามว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการลงคะแนนเลือกตั้งผ่านระบบไปรษณีย์และระบบ I-Vote ได้หรือไม่

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการลงคะแนนเลือกตั้งผ่านระบบไปรษณีย์และระบบ I-Vote โดยการออกระเบียบตามความในวรรคสามของร่างมาตรา ๖๑

นายอภิชาติ สุจริตานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า ความในวรรคสองของร่างมาตรานี้ อาจแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และวิธีการลงคะแนนโดยวิธีอื่นให้ชัดเจน

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเคยพิจารณาในร่างมาตรา ๖๑ ว่า รัฐธรรมนูญกำหนดให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องเป็นการเลือกตั้งโดยตรงและลับ จึงได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งด้วยการลงคะแนนในบัตรเลือกตั้งเท่านั้น เพราะการลงคะแนนเลือกตั้งโดยวิธีอื่น เช่น การลงคะแนนเลือกตั้งผ่านเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ ผู้ควบคุมเครื่องดังกล่าวจะสามารถล่วงรู้การลงคะแนนของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งได้ ความในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จึงกำหนดรองรับไว้เฉพาะการลงคะแนนเลือกตั้งในบัตรเลือกตั้งเท่านั้น ส่วนการลงคะแนนเลือกตั้งด้วยวิธีอื่นนั้นต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๖๑ วรรคสองและวรรคสาม

นายสุพจน์ ไช้มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม สอบถามว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งเคยมีแนวคิดในการนำเครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่อย่างไร

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า ในชั้นการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙ คณะกรรมการการเลือกตั้งเคยเสนอให้กำหนดให้มีการใช้เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ในการออกเสียงประชามติ แต่คณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... เห็นว่า ควรทดสอบการใช้เครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นเสียก่อน จึงไม่ได้กำหนดให้มีการออกเสียงประชามติด้วยเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีความพร้อมในการรองรับการลงคะแนนเลือกตั้งด้วยเครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ หากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะกำหนดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งด้วยเครื่องอิเล็กทรอนิกส์

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการลงคะแนนเลือกตั้งโดยวิธีอื่นในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นเรื่องยาก เพราะการลงคะแนนเลือกตั้งโดยวิธีอื่นในอนาคตอาจดำเนินการได้หลายรูปแบบซึ่งในแต่ละรูปแบบยังไม่มี ความชัดเจนในปัจจุบัน นอกจากนี้ การลงคะแนนเลือกตั้งโดยวิธีอื่น เช่น การลงคะแนนผ่านเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ อาจทำให้เกิดการโต้แย้งได้ว่าไม่เป็นการเลือกตั้งโดยตรงและลับ เพราะผู้ควบคุมเครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์จะทราบและเข้าถึงข้อมูลการลงคะแนนเลือกตั้งของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งได้

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... กล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการลงคะแนนเลือกตั้งโดยวิธีอื่นได้ต่อเมื่อการลงคะแนนโดยวิธีนั้นสามารถป้องกันการทุจริตในการเลือกตั้งได้ไม่น้อยกว่าและสะดวกกว่าการลงคะแนนด้วยบัตรเลือกตั้งและมีค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่า และวิธีการนั้นเป็นการลงคะแนนโดยตรงและลับตามความในร่างมาตรา ๖๑ วรรคสอง ส่วนการเลือกตั้งโดยตรงหมายความว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งมาลงคะแนนเลือกตั้งด้วยตนเอง ส่วนการเลือกตั้งโดยลับคือเมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้เลือกผู้สมัครคนใดแล้วยอมมีสิทธิที่จะไม่เปิดเผยว่าตนเลือกผู้สมัครคนใดได้ แต่ไม่ได้หมายความว่า จะไม่มีผู้ใดรู้เลยว่าผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งคนนั้นลงคะแนนเลือกผู้สมัครคนใด เช่นกรณีการลงคะแนนเลือกตั้งแทนตามเจตนาของผู้พิการในประเทศสหรัฐอเมริกา

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า รัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐอเมริกาไม่ได้กำหนดให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องเป็นการเลือกตั้งโดยตรงและลับ นอกจากนี้ ประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่จะกำหนดให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องเป็นการเลือกตั้งโดยตรงและลับในกฎหมายเลือกตั้ง ไม่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... กล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๖๙ วรรคหนึ่ง กำหนดให้การลงคะแนนเลือกตั้งแทนตามเจตนาของคนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุ เป็นการเลือกตั้งโดยตรงและลับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม กล่าวว่า หากจะกำหนดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งด้วยเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ก็จะต้องมีการกำหนดมาตรการและกลไกในการควบคุมไม่ให้ผู้ควบคุมเครื่องเข้าถึงข้อมูลการลงคะแนนของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

นายเกียรติชัย วัฒนกร กรรมการ กล่าวว่า การลงคะแนนเลือกตั้งด้วยเครื่องอิเล็กทรอนิกส์จะต้องมีการออกแบบไม่ให้เห็นสามารถแสดงผลการลงคะแนนของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งได้ว่าผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใด

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... กล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญตีความคำว่า “โดยตรงและลับ” หลังจากทีร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับเพื่อความชัดเจนก็ได้

นายณรงค์ สิงหเสนี โฆษกกรรมการ กล่าวว่า ควรมีการส่งเสริมให้มีการนำเครื่องอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และควรมีการพัฒนาเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๐ เมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเครื่องหมายกากบาทลงในบัตรเลือกตั้งแล้ว ให้พับบัตรเลือกตั้งเพื่อมิให้ผู้อื่นทราบว่าจะลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครผู้ใด หรือไม่ประสงค์จะ ~~ลงคะแนนเลือกตั้ง~~ เลือกผู้สมัครคนใด แล้วให้นำบัตรเลือกตั้งนั้นใส่ลงในหีบบัตรเลือกตั้งด้วยตนเองต่อหน้ากรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

ให้นำความในมาตรา ๖๙ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับกับกรณีการนำบัตรเลือกตั้งใส่ลงในหีบบัตรเลือกตั้งแทนคนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุ โดยอนุโลม”

มาตรา ๗๑

“มาตรา ๗๑ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น พยายามลงคะแนนเลือกตั้ง หรือลงคะแนนเลือกตั้ง โดยแสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือหลักฐานอื่นที่มีได้มีไว้สำหรับตนหรือที่ปลอมแปลงขึ้นต่อกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเพื่อลงคะแนนเลือกตั้ง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๒

“มาตรา ๗๒ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดใช้บัตรอื่นที่มีใช้บัตรเลือกตั้งตามมาตรา ๖๒ ลงคะแนนเลือกตั้ง หรือใช้บัตรเลือกตั้งที่มีใช้บัตรเลือกตั้งที่ตนได้รับมาจากการแสดงตนตามมาตรา ๖๕ ลงคะแนนเลือกตั้ง

ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดนำบัตรเลือกตั้งออกไปจากที่เลือกตั้ง”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... กล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้ควรกำหนดไว้เฉพาะการห้ามมิให้ใช้บัตรเลือกตั้งที่มีใช้บัตรเลือกตั้งที่ตนได้รับมาจากการแสดงตนตามร่างมาตรา ๖๕ ลงคะแนนเลือกตั้งเท่านั้น เพราะบัตรเลือกตั้งตามร่างมาตรา ๖๒ เป็นบัตรเลือกตั้งที่ยังมิได้มีการประทับตราของคณะกรรมการประจำเขตเลือกตั้ง ซึ่งยังไม่ถือว่าเป็นบัตรเลือกตั้งที่ใช้ลงคะแนนเลือกตั้งได้

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้มีการกำหนดห้ามไว้สองกรณี คือ ๑. ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดใช้บัตรอื่นที่มีใช้บัตรเลือกตั้งตามร่างมาตรา ๖๒ ลงคะแนนเลือกตั้ง และ ๒. ห้ามมิให้ใช้บัตรเลือกตั้งที่มีใช้บัตรเลือกตั้งที่ตนได้รับมาจากการแสดงตนตามร่างมาตรา ๖๕ ลงคะแนนเลือกตั้ง การคงไว้เฉพาะการห้ามมิให้ใช้บัตรเลือกตั้งที่มีใช้บัตรเลือกตั้งที่ตนได้รับมาจากการแสดงตนตามร่างมาตรา ๖๕ ลงคะแนนเลือกตั้ง จะทำให้การใช้บัตรอื่นที่มีใช้บัตรเลือกตั้งตามร่างมาตรา ๖๒ ไม่เป็นความผิด

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... กล่าวว่า ในประเด็นนี้ควรตั้งไว้เป็นข้อสังเกตเพื่อให้ประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๗๒

มาตรา ๗๓

“มาตรา ๗๓ ห้ามมิให้ผู้ใดจงใจทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตโดยวิธีใดไว้ที่บัตรเลือกตั้ง”

ประเด็นการพิจารณา

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม สอบถามว่าการทำหมึกปากกาหยดบนบัตรเลือกตั้งถือว่าการทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตโดยวิธีใดไว้ที่บัตรเลือกตั้งหรือไม่

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า กรณีดังกล่าวต้องพิจารณาจากเจตนาและจำนวนของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้นว่ามีเจตนาทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตหรือไม่เป็นรายกรณี

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๔

“มาตรา ๗๔ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้กระทำการแทนตามมาตรา ๖๙ ใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใดถ่ายภาพบัตรเลือกตั้ง”

ประเด็นการพิจารณา

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม สอบถามว่าการลงคะแนนเลือกตั้งของผู้กระทำการแทนตามร่างมาตรา ๖๙ ถือเป็นการเลือกตั้งโดยตรงและลับหรือไม่

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๖๙ วรรคหนึ่งกำหนดให้ถือว่ากรณีดังกล่าวเป็นการลงคะแนนเลือกตั้งโดยตรงและลับ **มติที่ประชุม**

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๕

“มาตรา ๗๕ ห้ามมิให้ผู้ใดนำบัตรเลือกตั้งใส่ในหีบบัตรเลือกตั้ง โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือกระทำการใดในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อแสดงว่ามีผู้มาแสดงตนเพื่อลงคะแนนเลือกตั้งโดยผิดไปจากความจริง หรือกระทำการใดอันเป็นเหตุให้มีบัตรเลือกตั้งเพิ่มขึ้นจากความจริง”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... กล่าวว่า คำว่า “ผู้ใด” ในร่างมาตรานี้หมายความรวมถึงกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๖

“มาตรา ๗๖ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดกระทำด้วยวิธีการใดให้ผู้อื่นทราบว่าได้ลงคะแนนหรือไม่ลงคะแนนให้ผู้ใด”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... กล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้ไม่ได้มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ด้วย นอกจากนี้ ความในร่างมาตรานี้ทำให้ไม่สามารถสำรวจผลการลงคะแนนเลือกตั้งของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งได้

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๕๑/๓ กำหนดห้ามมิให้สำรวจความคิดเห็นของประชาชนอันมีลักษณะเป็นการชี้นำหรือเป็นผลต่อการตัดสินใจในการลงคะแนนหรือไม่ลงคะแนนให้ผู้สมัครผู้ใดหรือพรรคการเมืองใด

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ กรรมการ กล่าวว่า การห้ามสำรวจความคิดเห็นของประชาชนตามความในร่างมาตรา ๕๑/๓ เป็นกรณีการห้ามมิให้มีการดำเนินการก่อนวันเลือกตั้งเท่านั้น โดยความในร่างมาตรานี้ควรกำหนดระยะเวลาและพื้นที่ที่จะห้ามมิให้ดำเนินการให้ชัดเจน

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้เทียบเคียงมาจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ จะกำหนดห้ามมิให้มีการแสดงบัตรเลือกตั้งให้ผู้อื่นทราบว่าจะลงคะแนนเลือกผู้สมัครรายใดหรือพรรคการเมืองใดเท่านั้น

นายอรรถสิทธิ์ กันมล อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๕๑ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....

ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้เป็นไปในลักษณะเดียวกับที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ แล้ว ความในร่างมาตรานี้จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมให้เป็นไปในลักษณะเดียวกัน

นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๖ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดกระทำด้วยวิธีที่ควรไต่ถามนำบัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนเลือกตั้งแล้วแสดงต่อผู้อื่น เพื่อให้ผู้อื่นทราบว่าได้ลงคะแนนหรือไม่ลงคะแนนให้ผู้ใด”

นายบรรชิต สิงห์เสนี โฆษกกรรมการ ตั้งข้อสังเกตว่า บทบัญญัติในส่วนที่ ๙ การลงคะแนนเลือกตั้งควรแก้ไขเพิ่มเติมโดยนำบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับผู้ลงคะแนนเลือกตั้ง แยกออกจากบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง เพื่อไม่ทำให้เกิดความสับสน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๖ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดกระทำด้วยวิธีที่ควรไต่ถามนำบัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนเลือกตั้งแล้วแสดงต่อผู้อื่น เพื่อให้ผู้อื่นทราบว่าได้ลงคะแนนหรือไม่ลงคะแนนให้ผู้ใด”

มาตรา ๗๗

“มาตรา ๗๗ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใดโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถใช้สิทธิได้ หรือขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไป ณ ที่เลือกตั้ง หรือเข้าไป ณ ที่ลงคะแนนเลือกตั้ง หรือมิให้ไปถึง ณ ที่ดังกล่าวภายในกำหนดเวลาที่จะลงคะแนนเลือกตั้งได้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๘

“มาตรา ๗๘ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อลงคะแนนเลือกตั้งหรืองดเว้นไม่ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัคร”

ประเด็นการพิจารณา

นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๑๓๙ วรรคสอง กำหนดยกเว้นโทษให้กับผู้รับหรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งได้แจ้งถึงการฝ่าฝืนตามร่างมาตรา ๗๘ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย ก่อนหรือในวันเลือกตั้ง หรือภายหลังวันเลือกตั้งไม่เกินเจ็ดวัน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๙

“มาตรา ๗๙ ในกรณีที่การลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งแห่งใดไม่สามารถกระทำได้นั้นเนื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น ถ้าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนวันเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนดที่เลือกตั้งใหม่ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถไปลงคะแนนเลือกตั้งได้โดยสะดวก แต่ถ้าไม่อาจกำหนดที่เลือกตั้งใหม่ได้ ให้ประกาศงดลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น แล้วรายงานต่อคณะกรรมการ โดยด่วน

ในกรณีที่เหตุตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้นในวันเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำเขตเลือกตั้งหรือคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศงดลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น แล้วรายงานต่อคณะกรรมการโดยเร็ว

ให้คณะกรรมการกำหนดวันลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้นโดยเร็ว เว้นแต่คณะกรรมการจะกำหนดเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ในการดำเนินการตามวรรคสาม ถ้าคณะกรรมการเห็นว่าไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จตามมาตรา ๑๑๒ ได้ ให้คณะกรรมการจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งใหม่สำหรับหน่วยเลือกตั้งนั้นได้ตามความเหมาะสม”

ประเด็นการพิจารณา

นายสุพจน์ ไข่มุกต์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม สอบถามว่าการใช้คำว่า “ภัยพิบัติ” แทนคำว่า “อุทกภัย อัคคีภัย” จะเหมาะสมและครอบคลุมหรือไม่

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... กล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้ นำมาจากมาตรา ๗๘ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ทั้งนี้ ควรพิจารณาถ้อยคำในร่างมาตรานี้ให้สอดคล้องกับมาตรา ๑๐๔ ของรัฐธรรมนูญ ด้วย

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง สอบถามว่า ความในมาตรา ๗๘ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ใช้คำว่า “โดยด่วน” หรือคำว่า “โดยเร็ว”

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า ความในมาตรา ๗๘ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ใช้คำว่า “โดยด่วน”

นายอรรถสิทธิ์ กันมล อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง จะแก้ไขปรับปรุงความในร่างมาตรานี้ให้สอดคล้องกับความในมาตรา ๑๐๔ ของรัฐธรรมนูญ ต่อไป

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๗๙

มาตรา ๘๐

“มาตรา ๘๐ เมื่อถึงกำหนดเวลาปิดการลงคะแนนแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศปิดการลงคะแนน และงดจ่ายบัตรเลือกตั้ง แล้วให้ทำเครื่องหมายในบัตรเลือกตั้งที่เหลืออยู่ให้เป็น

บัตรเลือกตั้งที่ใช้ลงคะแนนเลือกตั้งไม่ได้ ในกรณีที่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งได้มาอยู่ในบริเวณที่เลือกตั้งแล้วก่อนเวลาปิดการลงคะแนนเลือกตั้งเหลืออยู่ แต่ยังไม่ได้รับบัตรเลือกตั้งให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมอบบัตรเลือกตั้งให้แก่ผู้มาแสดงตนนั้น และเมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้วให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งปิดช่องใส่บัตรเลือกตั้งของหีบบัตรเลือกตั้ง และจัดทำรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งทั้งหมด จำนวนผู้มาแสดงตนและรับบัตรเลือกตั้ง และจำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... กล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้ นำมาจากมาตรา ๗๙ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ บางส่วน โดยในร่างมาตรานี้ไม่ได้กำหนดให้ประกาศให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่ในที่นั้นทราบไว้ด้วย แต่กำหนดให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการเลือกตั้งกำหนด

นายจรูญ สิงหเสนี โฆษกกรรมการ สอบถามว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีการรวบรวมกฎหมาย ประกาศและระเบียบที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้ในเอกสารฉบับเดียวกัน เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนและพรรคการเมืองทราบโดยทั่วไปหรือไม่อย่างไร

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งออกประกาศหรือระเบียบเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ก็จะมีการนำไปลงในราชกิจจานุเบกษา และส่งไปยังพรรคการเมืองต่าง ๆ ด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๘๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๑

“มาตรา ๘๑ ตั้งแต่เวลาที่ได้เปิดและปิดหีบบัตรเลือกตั้งที่ตั้งไว้เพื่อการลงคะแนนเลือกตั้งหรือภายหลังที่ได้ปิดหีบบัตรเลือกตั้งนั้นเพื่อรักษาไว้เมื่อการเลือกตั้งได้เสร็จสิ้นแล้วห้ามมิให้ผู้ใดเปิดทำลาย ทำให้เสียหาย ทำให้เปลี่ยนแปลง หรือทำให้ไร้ประโยชน์ หรือนำไปซึ่งหีบบัตรเลือกตั้ง หรือบัตรเลือกตั้ง หรือเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งที่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งได้จัดทำโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๘๑ โดยไม่มีการแก้ไข

จากนั้น ที่ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... บทบัญญัติในหมวด ๕ บทกำหนดโทษ ในเบื้องต้นซึ่งคณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง เสนอต่อที่ประชุม ดังนี้

หมวด ๕ บทกำหนดโทษ

“หมวด ๕

บทกำหนดโทษ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๕ บทกำหนดโทษ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๓

“มาตรา ๑๒๓ ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างผู้ใดขัดขวาง หรือหน่วงเหนี่ยว หรือไม่ให้ความสะดวกพอสมควรต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้ใต้บังคับบัญชาหรือลูกจ้าง แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๒๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๔

“มาตรา ๑๒๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๗๑ หรือมาตรา ๘๔ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... สอบถามว่าร่างมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ร่างมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง ร่างมาตรา ๗๑ และร่างมาตรา ๘๔ เป็นเรื่องใด

นายจรูญ สิงห์เสนี โฆษกกรรมการ กล่าวว่า บทบัญญัติในหมวด ๕ บทกำหนดโทษ ควรพิจารณาเทียบเคียงกับบทกำหนดโทษที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หากบทกำหนดโทษแตกต่างกันก็ควรพิจารณาด้วยว่าเหตุใดจึงกำหนดไว้แตกต่างจากเดิม

นายอัษฎพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า การพิจารณาเรื่องบทกำหนดโทษนั้น ควรมีการจัดทำเป็นตารางสรุปในประเด็นของอัตราโทษในแต่ละฐานความผิด โดยเปรียบเทียบกับกฎหมายเดิม

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ กรรมการ กล่าวว่า ร่างมาตรา ๑๒๔ เป็นบทกำหนดโทษที่เอาผิดกับผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้ง หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ช่วยเหลือในการจัดการเลือกตั้ง ซึ่งเรื่องดังกล่าวพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้มีการบัญญัติไว้ด้วย และสอบถามว่า ร่างมาตรา ๑๒๔ มีบทกำหนดโทษเท่ากับที่บัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า บทกำหนดโทษตามร่างมาตรา ๑๒๔ เป็นการบัญญัติอัตราโทษเช่นเดียวกับที่บัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยจะเป็นกรณีการลงโทษแก่ผู้ฝ่าฝืนร่างมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง และร่างมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง แต่ในส่วนของอัตราโทษเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้งตามร่างมาตรา ๕๒ ร่างมาตรา ๗๗ และร่างมาตรา ๘๔ จะแยกบัญญัติไว้ต่างหากจากร่างมาตรา ๑๒๔ โดยนำไปบัญญัติเป็นร่างมาตรา ๑๓๐/๑

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... ตั้งข้อสังเกตว่า ความผิดตามร่างมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่งนั้น เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ซึ่งได้มีการตัดเรื่องการกำหนดโทษดังกล่าวออกไป เนื่องจากในความผิดดังกล่าวได้มีการบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐

นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า เหตุที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ตัดความผิดตามร่างมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... ออกไป เนื่องจากได้มีการบัญญัติไว้แล้วในมาตรา ๖๙ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ แต่ร่างมาตรา ๑๒๔ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... นั้น ยังมีความจำเป็นต้องบัญญัติเกี่ยวกับการกระทำการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่งไว้ เนื่องจากในการช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการเลือกตั้งจะมีการบัญญัติเกี่ยวกับการจงใจไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำการอื่นใดอันเป็นการขัดขวางมิให้การเป็นไปตามกฎหมาย ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือคำสั่งของศาลอันเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๒๔

มาตรา ๑๒๕

“มาตรา ๑๒๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ประเด็นการพิจารณา

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ กรรมการ ตั้งข้อสังเกตว่า ร่างมาตรา ๑๒๕ ควรมีการกำหนดโทษ โดยให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งด้วยหรือไม่

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๒๕

มาตรา ๑๒๖

“มาตรา ๑๒๖ ผู้ใดรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือกตั้ง ได้สมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกตั้งโดยฝ่าฝืนมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๓/๑ หรือมาตรา ๓๔ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาทและให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี”

ประเด็นการพิจารณา

นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ร่างมาตรานี้เป็นเรื่องการกระทำการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๓๓ ซึ่งเป็นเรื่องคุณสมบัติผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ร่างมาตรา ๓๓/๑ เป็นเรื่องบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ส่วนร่างมาตรา ๓๔ จะเป็นเรื่องที่ยังบังคับให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อได้เพียงแบบเดียวเท่านั้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๒๖

มาตรา ๑๒๗

“มาตรา ๑๒๗ ผู้ใดกระทำการอันเป็นเท็จเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจผิดว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการเพื่อจะแก้งัดให้ผู้สมัครนั้นถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหรือเพื่อไม่ให้มีการประกาศผลการเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการแจ้งหรือให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

ถ้าการกระทำตามวรรคสองหรือวรรคสามเป็นการกระทำหรือก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจของหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นควรให้รื้อการพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๒๗

มาตรา ๑๒๘

“มาตรา ๑๒๘ ผู้สมัครหรือหัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๘/๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาทหรือปรับเป็นจำนวนสามเท่าของจำนวนเงินที่เกินจำนวนเงินที่คณะกรรมการประกาศกำหนด แล้วแต่ว่าจำนวนใดจะมากกว่ากัน หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... สอบถามว่าร่างมาตรา ๔๘/๑ เกี่ยวกับเรื่องใด

นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่าร่างมาตรา ๔๘/๑ จะเป็นกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใช้จ่ายเงินในการเลือกตั้งเกินจำนวนค่าใช้จ่ายที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๒๘

มาตรา ๑๒๙

“มาตรา ๑๒๙ ผู้สมัครหรือหัวหน้าพรรคการเมือง ผู้ใดจัดทำบัญชีค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๔๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นควรให้รื้อการพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๒๙

มาตรา ๑๓๐

“มาตรา ๑๓๐ ผู้สมัครหรือหัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ยื่นรายการค่าใช้จ่ายต่อคณะกรรมการภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือยื่นหลักฐานไม่ครบถ้วนตามมาตรา ๕๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

ถ้ารายการค่าใช้จ่ายที่ยื่นตามมาตรา ๕๐ เป็นเท็จ ผู้สมัครหรือหัวหน้าพรรคการเมืองต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นควรให้รื้อการพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๓๐

มาตรา ๑๓๐/๑

“มาตรา ๑๓๐/๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๒ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ และมาตรา ๗๑ ให้ถือว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๕๒ ให้ศาลสั่งจ่ายเงิน สิบบนนำจับไม่เกินกึ่งหนึ่งจากจำนวนเงินค่าปรับแก่ผู้แจ้งความนำจับ

ในกรณีที่พรรคการเมืองกระทำความผิดตามมาตรา ๕๓ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและ กรรมการบริหารพรรคการเมืองของพรรคการเมืองนั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง และให้ ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง ของพรรคการเมืองนั้น และให้ถือเป็นเหตุที่จะยุบพรรคการเมืองนั้นตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นควรให้รอการพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๑๓๐/๑

มาตรา ๑๓๑

“มาตรา ๑๓๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๓ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่ สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

ในกรณีที่พรรคการเมืองกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๕๓ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและ กรรมการบริหารพรรคการเมืองของพรรคการเมืองนั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง และให้ ถือเป็นเหตุที่จะยุบพรรคการเมืองนั้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอตัดร่างมาตรา ๑๓๑ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๑๓๑ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๓๒

“มาตรา ๑๓๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือ ปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี”

ประเด็นการพิจารณา

คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอตัดร่างมาตรา ๑๓๒ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๑๓๒ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๓๓

“มาตรา ๑๓๓ ผู้ซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๕ ให้ถือว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท”

ประเด็นการพิจารณา

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม กล่าวว่า ในกรณีที่ผู้กระทำการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๑๓๓ เป็นผู้มีสองสัญชาติจะอยู่ในบังคับของร่างมาตรา ๑๓๓ หรือไม่

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่าร่างมาตรา ๑๓๓ จะเป็นบทลงโทษแก่ผู้กระทำการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๕๕ เฉพาะผู้ที่ไม่สัญชาติไทยเท่านั้น

นายบรรชิต สิงห์เสนี โฆษกกรรมการ กล่าวว่า ในกรณีที่คนต่างชาติกระทำความผิดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญนี้ นอกจากจะต้องถูกลงโทษตามร่างมาตรา ๑๓๓ แล้ว ควรมีมาตรการในการกีดกันไม่ให้ผู้กระทำความผิดดังกล่าวอยู่ในประเทศไทยอีกต่อไป

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า มาตรการในการกีดกันไม่ให้ผู้กระทำความผิดดังกล่าวอยู่ในประเทศไทยอีกต่อไปนั้น เห็นควรบัญญัติไว้ในกฎหมายอื่น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอกการพิจารณาร่างมาตรา ๑๓๓

มาตรา ๑๓๔

“มาตรา ๑๓๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๑/๑ ก. และมาตรา ๕๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นควรให้รอกการพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอกการพิจารณาร่างมาตรา ๑๓๔

มาตรา ๑๓๔/๑

“มาตรา ๑๓๔/๑ ผู้สมัคร พรรคการเมืองหรือผู้ใดปิดประกาศหรือติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งไม่เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๖๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ประเด็นการพิจารณา

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม สอบถามว่าร่างมาตรา ๑๓๔/๑ เป็นการบัญญัติหลักการเกี่ยวกับบทกำหนดโทษขึ้นมาใหม่หรือไม่

นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่าการกระทำการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๖๐ เป็นกรณีการบังคับให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองปิดประกาศหรือติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้เฉพาะในสถานที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และต้องมีขนาดและจำนวนไม่เกินที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

นางจุรี วิจิตรวาทการ กรรมการ สอบถามว่า ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๖๐ โดยการปิดประกาศหรือติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งเกินกว่าที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดเป็นจำนวนมาก ผู้กระทำการฝ่าฝืนดังกล่าวจะต้องได้รับโทษหนักขึ้นด้วยหรือไม่

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า ในกรณีที่กระทำการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๖๐ จะถือว่าเป็นการกระทำครั้งเดียว และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำการฝ่าฝืนก็ให้ลงโทษตามร่างมาตรา ๑๓๔ เพียงกรรมเดียว ทั้งนี้ การลงโทษย่อมเป็นดุลพินิจของศาลที่จะลงโทษ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๓๔/๑

มาตรา ๑๓๕

“มาตรา ๑๓๕ ผู้ใดจงใจกระทำด้วยประการใด ๆ ให้บัตรเลือกตั้งชำรุดหรือเสียหาย หรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำด้วยประการใด ๆ แก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี”

ประเด็นการพิจารณา

นายบรรณสิทธิ์ สิงห์เสนี โฆษกกรรมการ ตั้งข้อสังเกตว่า ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง นอกจากบทลงโทษที่บัญญัติไว้ในวรรคสองของร่างมาตรา ๑๓๕ แล้ว จะมีการดำเนินการทางวินัยด้วยหรือไม่

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๓๕

มาตรา ๑๓๕/๑

“มาตรา ๑๓๕/๑ ผู้ใดไม่ได้เป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการเก็บรักษาบัตรเลือกตั้ง มีหรือครอบครองไว้ซึ่งบัตรเลือกตั้ง ไม่ว่าจะบัตรเลือกตั้งนั้นจะเป็นบัตรเลือกตั้งที่สำนักงานเป็นผู้จัดให้มีขึ้นหรือไม่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องระวางโทษเพิ่มขึ้นอีกกึ่งหนึ่ง และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น”

ประเด็นการพิจารณา

นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๓๕/๑ เป็นการเพิ่มหลักการขึ้นมาใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการที่บัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๓๕/๑

มาตรา ๑๓๖

“มาตรา ๑๓๖ ในระหว่างเวลาเปิดการลงคะแนนเลือกตั้งจนถึงเวลาปิดการลงคะแนนเลือกตั้ง ถ้ากรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเปิดเผยให้แก่ผู้ใดทราบว่ามีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดมาลงคะแนนหรือยังไม่มาลงคะแนนเพื่อเป็นคุณหรือโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ประเด็นการพิจารณา

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง ตั้งข้อสังเกตว่า โทษที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๓๖ นั้น ควรบัญญัติเพิ่มโทษให้หนักขึ้นอีก เพื่อให้สอดคล้องกับกรณีการเปิดเผยรายชื่อผู้สมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๓๖

มาตรา ๑๓๗

“มาตรา ๑๓๗ ผู้ใดเปิดเผยหรือเผยแพร่ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการลงคะแนนเลือกตั้งในระหว่างเวลาเจ็ดวันก่อนวันเลือกตั้งจนถึงเวลาปิดการลงคะแนนเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นควรให้รื้อการพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๓๗

มาตรา ๑๓๘

“มาตรา ๑๓๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๘๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นควรให้รื้อการพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๓๘

มาตรา ๑๓๙

“มาตรา ๑๓๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗๒ วรรคสอง มาตรา ๗๓ มาตรา ๗๕ มาตรา ๗๗ หรือมาตรา ๗๘ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่งเป็นผู้รับหรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ถ้าได้แจ้งถึงการกระทำดังกล่าวต่อคณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมาย ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ และไม่ต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... ตั้งข้อสังเกตว่า ควรพิจารณาร่างมาตรา ๑๓๙ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เปรียบเทียบกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ในประเด็นการกักบุคคลไว้เป็นพยานด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอกการพิจารณาร่างมาตรา ๑๓๙

มาตรา ๑๔๐

“มาตรา ๑๔๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗๔ หรือมาตรา ๗๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นควรให้รอกการพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอกการพิจารณาร่างมาตรา ๑๔๐

มาตรา ๑๔๑

“มาตรา ๑๔๑ ผู้ใดขาย จำหน่าย จ่ายแจก หรือจัดเลี้ยงสุราทุกชนิด ในเขตเลือกตั้งในระหว่างเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวัน จนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับกับวันลงคะแนนตามมาตรา ๘๑/๒ และมาตรา ๘๑/๖ ด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม สอบถามว่า ความว่า “หรือจัดเลี้ยงสุราทุกชนิด” ที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๔๑ วรรคหนึ่งนั้น หมายความว่ารวมถึงเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทุกชนิดหรือไม่

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า ความว่า “หรือจัดเลี้ยงสุราทุกชนิด” นั้น หมายความว่ารวมถึงการห้ามจัดเลี้ยงเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ทุกชนิด

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ กล่าวว่า ควรมีการบัญญัติยกเว้นให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวให้สามารถจำหน่ายสุราได้ เช่น ในโรงแรม หรือในสนามบิน เป็นต้น

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... กล่าวว่า กฎหมายปัจจุบันห้ามมิให้จำหน่ายสุราก่อนวันที่มีการเลือกตั้งโดยเด็ดขาด ไม่ว่าจะเป็นการจำหน่ายให้แก่ชาวต่างชาติในโรงแรม หรือในสนามบิน ก็มีความผิดตามร่างมาตรา ๑๔๑ ทั้งสิ้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอกการพิจารณาร่างมาตรา ๑๔๑

มาตรา ๑๔๒

“มาตรา ๑๔๒ ผู้ใดลงคะแนนแทนผู้อื่น ในกรณีที่คณะกรรมการจัดให้มีการลงคะแนนโดยวิธีอื่นที่ไม่ต้องใช้อัตราเลือกตั้งหรือโดยวิธีการลงคะแนนทางอิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา ๘๑/๑๐ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นควรให้รอการพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๑๔๒

มาตรา ๑๔๒/๑

“มาตรา ๑๔๒/๑ กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๘๔ ให้ถือว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ประเด็นการพิจารณา

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ กรรมการ กล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๘๔ นั้น ควรพิจารณากำหนดโทษให้สูงขึ้น รวมทั้งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง และสิทธิสมัครรับเลือกตั้งด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๑๔๒/๑

มาตรา ๑๔๓

“มาตรา ๑๔๓ ผู้ใดเล่นหรือจัดให้มีการเล่นการพนันชั้นต่อใด ๆ เกี่ยวกับผลของการเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นควรให้รอการพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๑๔๓

มาตรา ๑๔๔

“มาตรา ๑๔๔ ในการดำเนินคดีเพื่อขอให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งผู้ใด ให้คณะกรรมการขอให้ศาลสั่งให้ผู้นั้นซึ่งเป็นผู้กระทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมอันเป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งที่เป็นเหตุให้คณะกรรมการสั่งให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่นั้นด้วย โดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีใหม่ เว้นแต่ศาลเห็นว่าการพิจารณาตามคำขอนั้นจะทำให้คดีล่าช้า จะสั่งให้คณะกรรมการแยกไปฟ้องเป็นอีกคดีหนึ่งก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ กล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๑๔๔ ควรบัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำขอให้ศาลสั่งให้ผู้กระทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมอันเป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่าย

สำหรับการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งที่เป็นเหตุให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ มาพร้อมกับคดีที่ขอให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งด้วย โดยไม่ควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องแยกไปฟ้องเป็นอีกคดีหนึ่ง

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... กล่าวว่า การดำเนินคดีเพื่อขอให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งนั้น เป็นการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๒๒๖ ของรัฐธรรมนูญ และต้องฟ้องคดีต่อศาลฎีกา ส่วนการยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งให้ผู้กระทำการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมอันเป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่รับผิดชอบ ค่าเสียหายเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งที่เป็นเหตุให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่นั้น หากคณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถที่จะรวบรวมพยานหลักฐานได้ทันที ยื่นเข้ามาพร้อมกันกับคดีที่ขอให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งต่อศาลฎีกา ได้เลย แต่ในกรณีที่ไม่สามารถรวบรวมพยานหลักฐานได้ทันทีก็เป็นดุลพินิจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะแยกฟ้องเป็นคดีใหม่ต่อศาลยุติธรรมในส่วนที่เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่

ท้ายที่สุด ที่ประชุมเห็นควรปรับปรุงร่างมาตรา ๑๔๔ โดยเทียบเคียงกับร่างมาตรา ๘๑ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๔๔

มาตรา ๑๔๕

“มาตรา ๑๔๕ ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เกิดขึ้นในเขตเลือกตั้งใด ให้ถือว่าผู้สมัครหรือพรรคการเมืองซึ่งส่งสมาชิกของตนลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น เป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นควรให้รื้อการพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๔๕

มาตรา ๑๔๖

“มาตรา ๑๔๖ ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ นอกราชอาณาจักร จะต้องรับโทษในราชอาณาจักร และการกระทำของผู้เป็นตัวการด้วยกัน ผู้สนับสนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้น แม้จะกระทำนอกราชอาณาจักร ให้ถือว่าตัวการผู้สนับสนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นควรให้รื้อการพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๔๖

นายอรรถสิทธิ์ กัณมล อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญจะไปดำเนินการจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับบทกำหนดโทษ โดยจะแยกฐานความผิดในแต่ละมาตราว่ามีการบัญญัติโทษไว้เพียงใด นอกจากนี้ ฐานความผิดที่บัญญัติไว้ในร่างมาตราใดเป็นฐานความผิดเกี่ยวกับการกระทำที่มีลักษณะเป็นการทุจริต การเลือกตั้งรวมอยู่ด้วย คณะอนุกรรมการจะบัญญัติเพิ่มโทษการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งเข้าไปด้วย

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันจันทร์ ที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม ได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๒๐ นาฬิกา

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ

วิทยากรชำนาญการ

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง

นิติกรชำนาญการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์